

Marian MIHĂESCU

FIȘE DE COMPUNERE

**Tehnici de compoziție și stil
pentru școlari**

TABLA DE MATERII

Pag.

INTRODUCERE	3
-------------------	---

Secțiunea I

DESCRIEREA

Fișa nr. 1 – Tabloul (1)	5
Fișa nr. 2 – Tabloul (2)	9
Fișa nr. 3 – Tabloul (3)	13
Fișa nr. 4 - Portretul (1)	17
Fișa nr. 5 - Portretul (2)	21
Fișa nr. 6 - Portretul (3). Doina	25
Fișa nr. 7 – Descrierea unor plante, animale, fenomene (1)	29
Fișa nr. 8 – Descrierea unor plante, animale, fenomene (2)	33
Fișa nr. 9 – Descrierea unor plante, animale, fenomene (3) . Oda	37

Secțiunea a II-a

NARAȚIUNEA

Fișa nr. 10 – Povestirea	41
Fișa nr. 11 – Basmul	45
Fișa nr. 12 – Balada	49
Fișa nr. 13 – Rezumatul unui text literar	53
Fișa nr. 14 – Schița	57
Fișa nr. 15 – Nuvela	61
Fișa nr. 16 – Rezumatul unui text istoric sau științific	65

Fișa nr. 17 – Fabula	68
Fișa nr. 18 – Romanul	73

Secțiunea a III-a

DIALOGUL

Fișa nr. 19 – Vorbirea directă	77
Fișa nr. 20 – Sceneta	81
Fișa nr. 21 – Comedia	85

Secțiunea a IV-a

COMPUNERI CU DESTINAȚIE SPECIALĂ

Fișa nr. 22 – Compuneri corespondență	89
Fișa nr. 23 – Compuneri oficiale	93
Fișa nr. 24 – Relatarea unui eveniment cultural	97

Secțiunea I.

DESCRIEREA

NIVEL 1
clasele
III-IV

TABLOUL (1)

1. Elemente preliminare de compoziție și stil - *Descrierea*

Exprimarea ideilor, oral sau în scris, se poate face prin trei **moduri de expunere**: *descriere, narațiune și dialog*. În unele situații, acestor moduri de expunere li se poate adăuga *monologul*, cu varianta specială *monologul interior*.

Descrierea este modul de expunere prin care autorul înfățișează ființe, lucruri, fenomene din realitate sau imaginate.

Într-o compunere, descrierea obiectelor poate fi *predominantă* sau *pasageră*.

Când descrierea este *predominantă*, se obține un **tablou** sau un **portret**.

Descrierea pasageră se împletește cu narațiunea, completând prin detalii descriptive *cadrul* în care se desfășoară unele întâmplări, precum și *imaginea* cât mai concretă a unor personaje care iau parte la aceste întâmplări.

De asemenea, *descrierea pasageră se împletește cu dialogul*, nuanțând *tonul* și *atitudinea* personajelor care iau parte la dialog.

2. Tehnici de compoziție – *Părțile compunerii descriptive*

Orice compunere are trei părți: *introducere, cuprins și încheiere*.

Când compunerea are forma unei *descrieri predominante (tablou)*, cele trei părți se organizează pe baza următorului **plan**:

Introducerea surprinde *cadrul general* în care este plasat *obiectul descrierii*.

Cuprinsul redă, într-o ordine logică, *detalii referitoare* la obiectul descrierii, mai întâi într-o formă enumerativă, apoi dezvoltate pe rând sau grupat, potrivit legăturii dintre ele.

Pentru înviorarea expunerii, în descriere pot fi introduse și câteva elemente de narațiune și dialog, păstrând însă caracterul descriptiv al compunerii.

Încheierea poate fi expresia unei puternice *stări sufletești*, care rezultă din contemplația obiectului descris.

3. Citiți textul următor:

La eutes de ghiociei Primăvara

A sosit primăvara. Zilele devin mai lungi, iar nopțile mai scurte. Razele soarelui încălzesc pământul. Zăpada se topește. Dă colțul ierbii. Pe ramuri se zăresc primii muguri. Sosesec păsările călătoare din țările calde.

Andrei și Eduard au ieșit în curte. Un aer proaspăt îi îmbie la plimbare.

- Hai în crâng să culegem ghiociei! zise Andrei.

- Pentru mama și pentru doamna învățătoare! adăugă plin de bucurie Eduard.

Cei doi frați au ieșit repede pe porțița din spatele grădinii, îndreptându-se veseli spre crângul de la marginea satului. Acolo, o priveliște minunată li se înfățișa ochilor: sălcii, arini, salcâmi, frasini își trimiteau ramurile crude și înmugurite spre cer; păsări gureșe ciripeau dintre ramuri; pe pământul jilav se zăreau vreascuri de anul trecut abia ieșite de sub zăpadă, iar în poienile însozite, printre ierburi plăpânde și încă umede, ghiociei, toporași și viorele zâmbeau sfioase în aerul primăverii.

- Eu voi aduna viorele pentru mama! rosti voios Andrei, cu ochii la stelutele albastre de sub pâlcul de salcâmi din fața sa.

- Iar eu voi aduna ghiociei pentru Doamna. Sunt atât de gingași și de frumoși. Tare mult se va bucura mâine!

Se întorc cântând: „Vine, vine primăvara...”

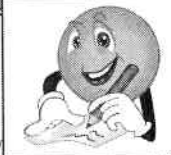
Vocile limpezi de copii intonează parcă un imn. Este imnul bucuriei revenirii la viață a întregii naturi, imnul bucuriei oamenilor, a plantelor, a păsărilor, a găzelor, a întregii firi.

4. Observați cu atenție textul citit:

- **Titlul**, la început provizoriu, se fixează la sfârșit.
- Primul **alineat** este **descriere** și cuprinde câteva enunțuri care alcătuiesc un **cadru introductiv** cu **detalii** ce surprind elementul temporal: **semnele primăverii**.
- **Alineatul al doilea** introduce **personajele**.
- **Dialogurile** se împletesc cu **povestirea**.
- **Verbele povestirii** („zise”, „adăugă”, „au ieșit”, „îndreptându-se”) sunt însoțite uneori de expresii care sugerează sentimentele personajelor: **bucuria, uimirea** etc.
- **Alineatele următoare** povestesc succesiunea faptelor, descriu frumusețea peisajului, redau dialogurile dintre personaje
- **Imaginile sunt vii**: tablou de ansamblu – crângul; detalii - arbori, păsări, flori.
 - Se aleg **expresii frumoase**: „sălcii, arini, salcâmi, frasini...”; „ghiociei, toporași și viorele”; „ramuri crude”, „păsări gureșe”, „ierburi plăpânde”; „ghiociei, toporași și viorele zâmbeau”; „viorelele (= „stelutele albastre de sub pâlcul de salcâmi”).
- **Ultimele câteva alineate încheie** compunerea punând accent pe **starea sufletească a personajelor**: bucuria izvorâtă din venirea primăverii, ceea ce duce la **fixarea definitivă a titlului**.

5. Alcătuiți o compunere despre vară pe baza unui plan de întrebări.

Vara

1. Când începe vara?
2. Care sunt semnele verii?
3. Ce fac oamenii în acest anotimp? Dar copiii?
4. Cum ai petrecut ultima vacanță de vară?
5. Descrie cel mai frumos loc pe care l-ai admirat în vacanța de vară.
6. Ce impresii ți-a lăsat în suflet acest loc?

6. Ghid de alcătuire a compunerii

- Alegeți un **titlu** potrivit. (Titlul poate fi schimbat pe parcurs).
- Răspundeți **direct** sau formulați **enunțuri libere în legătură cu ideea întrebării**.
- **Structura:** Introducere (1, 2); Cuprinsul (3, 4, 5); Încheierea (6).
- Sugestii de **conținut:** *1 iunie, Ziua copilului, zile călduroase, lanuri de grâu, combine, cireșe, vișine, ploi repezi și călduțe, vacanța mare, munte, mare, râu.*
- **Personaje:** lucrători agricoli, copii, turiști. Intră și tu printre personaje.
- Combinați enunțuri **descriptive, narrative** cu **dialoguri**, selectând cu grijă verbele și însoțindu-le uneori de alte cuvinte, astfel încât să redea și sentimentele personajelor: *zise, strigă bucuros, adăugă uimit, veni repede, șopti tainic...*
- **Expresii frumoase** (orientativ): „*muntele ca un uriaș cu fruntea-n nouri*”, „*lanuri aurii*”, „*cărare șerpuită*”, „*combinele mușcă din lan*”, „*codru prietenos*”, „*ochiul dogoritor al cerului de vară*” (=soarele), „*cercei roșii la ureche*” (= cireșe).
- **Ultimul alineat** cuprinde câteva enunțuri care exprimă sentimentul de bucurie și încântare față de frumusețile oferite de anotimpul vara.

7. Noțiuni de stil – *Exprimarea poetică (stilul literar*)*

Ideile alcătuiesc conținutul descrierii.

Ele trebuie să fie exprimate într-o *formă frumoasă, poetică*.

De aceea, în construirea enunțurilor *se aleg* nu numai *cuvinte care exprimă adevărul ideilor*, ci, în același timp, *cuvinte care fac exprimarea cât mai frumoasă* și, implicit, conduc la *descrierea poetică* a obiectului privit.

Acestor cuvinte le vom spune, la început, **expresii poetice**, iar mai târziu, **figuri de stil**.

Observați, de pildă, diferența de **stil** dintre următoarele două enunțuri care exprimă aceeași idee:

Începură a bate clopotele.

„Ca prin farmec, clopotele porniră iar, a treia oară”

(M. Sadoveanu – Neamul Șoimăreștilor)

8. Alcătuiți o compunere despre toamnă, folosind, între altele, cuvinte și expresii date.

Expresii poetice

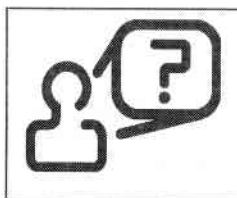
- „stoluri-stoluri”; „grupuri-grupuri”, „treptat-treptat”;
- „frunze ruginii”, „brațe puternice” „ochi luminoși”;
- „banca de anul trecut mi-a zâmbit”;
- „ciorchini violeți de chihlimbar (= struguri)

9. Ghid de alcătuire a compunerii

- **Titlul** ales poate fi schimbat pe parcurs.
- În primul alineat, *prezentarea generală a toamnei* se poate face printr-o *apozitie dezvoltată*. În alineatul următor, se descriu *semnele toamnei*.
- **Structura:** I (2-3 alineate); C (3-4 alineate); Î (1-2 alineate).
- Sugestii de **conținut:** *păsări călătoare, toamna în livadă, în grădina de zarzavat, în podgorii, 15 septembrie, prima zi de școală, cărți noi, colegi, doamna învățătoare, flori.*
- **Personaje:** lucrători agricoli, școlari. Intră și tu printre personaje.
- Combinați enunțuri **descriptive, narative** cu **dialoguri**.
- **Expresii frumoase** date, precum și altele alese de voi.
- **Ultimul alineat** cuprinde câteva enunțuri care exprimă sentimentul de bucurie și încântare față de frumusețile oferite de anotimpul toamna.
- Se fixează definitiv titlul.

10. Audiati partea a IV-a a concertului *Anotimpurile* de Antonio Vivaldi. Imaginați-vă tablouri și scene specifice anotimpului *iarna* și apoi alcătuiți o compunere liberă despre *iarnă*.

▪ Exerciții diverse:

1. Formulați 5-7 enunțuri în care să fie vorba despre aspecte ale anotimpului *toamna în pădure*. Ordonati aceste enunțuri pentru a obține o compunere. Dați un titlu potrivit acestei compuneri.
2. Alcătuiți 5-7 enunțuri în care să folosiți *expresiile următoare:* „*plapuma albă a iernii*”, „*pomii îmbrăcați cu promoroacă*”, „*stelute de gheață*”, „*derdeleș alunecos*”, „*globuri multicolore*”. Ordonati enunțurile pentru a obține o compunere. Dați un titlu potrivit acestei compuneri.
3. Scrieți o compunere cu titlul: *Se întorc păsările călătoare*.

Secțiunea I

DESCRIEREA

NIVEL 2
clasele
V-VI

TABLOUL (2)

1. Elemente preliminare de compoziție și stil - *Tabloul*

Tabloul este o descriere predominantă a unei *privești din natură (peisaj)*.

Spre deosebire de fotografie, în care aspectele naturii sunt reproduse exact, într-un **tablou literar** priveliștea este recreată prin ideile și expresiile frumoase ale autorului, redând punctul de vedere și starea sufletească ale acestuia.

Tabloul literar poate fi în **proză** sau în **versuri**.

În compunerile școlare, elevii realizează, de obicei, tablouri în proză.

Ca orice compunere, **descrierea-tablou** are o *structură* binecunoscută: introducere, cuprins și încheiere.

De obicei, *elementul predominant* al descrierii dă *titlul tabloului*.

Începutul este o privire de ansamblu asupra peisajului, cu *elemente de spațiu și timp* care fixează *cadrul general*.

Elementele componente ale peisajului sunt descrise începând cu *cele mai îndepărtate* către *cele apropiate*, iar *detaaliile* descrise conotează deseori semnificații izvorâte din starea de spirit a autorului.

Unul dintre detalii, doar sugerat la început, este adus în *prim-plan* și descris cu lux de amănunte, dând tabloului un *punct culminant* de interes și frumusețe.

Finalul izvorăște tocmai din acest punct culminant și redă punctul de vedere al privitorului dintr-o anumită perspectivă: afectivă, morală, filozofică etc.

2. Tehnici de compoziție – *Tabloul literar în proză*

Tabloul literar poate fi în **proză** sau în **versuri**.

În compunerile școlare imaginative, elevii realizează, de obicei, **tablouri în proză**.

Pentru a fi cât mai apropiate de frumusețea tablourilor literare create de scriitori, ele trebuie să respecte *elementele de compoziție și stil* explicate la paragraful 1.

3. Citiți textul următor:

/Răsărit de lună/

Îndată ce soarele scăpătă după culme, luna, alungată de pe tărâmul celălalt, ieși la marginea dumbrăvii.

Niciodată Lizuca nu văzuse luna așa de aproape și așa de mare. O neliniște i se furișă în suflet. Spre asfințit, în fundul pădurii, clipeau încă fire de jar sub spuză. Într-acolo se strecurau nesimțit cele din urmă păsărele dându-i bună-sara. Și cu toate că spre răsărit se înroșea luna și creștea lumina peste pâcla ogoarelor, în pădure o umbră tainică și deasă se întindea izvorând din văi și cotloane necunoscute.

Lizuca se simți puțințel înfricoșată.

(M. Sadoveanu – *Dumbrava minunată*)

4. Observați cu atenție textul citit:

- Deoarece textul ales este doar un fragment al operei *Dumbrava minunată*, **titlul** sugerat are în vedere detaliul predominant: **răsăritul de lună**.
- Deși foarte scurt, textul se organizează ca un **tablou literar**, cele trei alineate constituindu-se ca **părți ale descrierii-tablou**.
- Primul alineat creează o ușoară mișcare în *timp* a tabloului prin jocul de lumină realizat între *scăpătatul (asfințitul) soarelui și răsăritul lunii*, dar și o încadrare într-un *spațiu* tainic, aproape fabulos, prin expresiile „*tărâmul celălalt*” și „*marginea dumbrăvii*”.
- În cel mai lung alineat (cuprinsul), întregul tablou este redat prin ochii și sufletul **personajului (Lizuca)**.
- **Detaliile** completează treptat-treptat tabloul: *pădurea, păsările, pâcla ogoarelor, văi, cotloane necunoscute*, toate învăluite de *umbra nopții*, dar, în același timp, atinse de ultimele *clipiri ale asfințitului și de lumina lunii*.
- Acest **ultim detaliu, luna**, creează **prim-planul** tabloului, căpătând în ochii copilei dimensiuni neobișnuite: i se pare tot mai roșie, mai mare și parcă tot mai aproape de ea.
- Cum modul principal de expunere este descrierea, **expresiile frumoase** sunt simple, alese, înseosebi dintre adjective și adverbe, devenind **epitete**: „*luna așa de aproape și așa de mare, se strecurau nesimțit cele din urmă păsărele, umbră tainică și deasă, cotloane necunoscute* *Lizuca se simțea puțințel înfricoșată*.”
Nu lipsesc alte câteva expresii cu totul deosebite, care redau jocul de lumină, între care menționăm reflexele asfințitului: „*fire de jar sub spuză*”.
- Finalul tabloului redă **perspectiva afectivă** a personajului.
Misterul care o învăluie pe Lizuca transformă **neliniștea** strecurată în suflet într-un ușor **sentiment de frică**.

5. Alcătuiți o compunere -tablou cu titlul *Răsărit de soare la mare* pe baza *planului de idei* dat.

Răsărit de soare la mare

1. Albastrul mării și dunga răsăritului
2. Discul soarelui și podul de foc dintre țărm și linia orizontului
3. Un vapor, câteva bărci, pescăruși gălăgioși
4. Soarele, domn stăpânitor al cerului și al mării
5. Bucurie și sănătate sub razele ultraviolete ale soarelui

6. Ghid de alcătuire a compunerii

- Planul dat este format din **titluri complexe**.
- În redactarea compunerii, se **dezvoltă fiecare element al titlurilor**, căutând legături logice între ele: albastrul închis al mării atinge dunga roșie a răsăritului; soarele iese din mare, scânteietor și portocaliu; podul de foc al valurilor strălucitoare; ceata alburie a dimineții se risipește; vapor în depărtare, bărci pescărești în apropiere, pescăruși gălăgioși; imensitatea cerului și a mării; bucuria vacanței la mare, rezele benefice ultraviolete ale soarelui etc.
- Alineatele vor avea următoarea **structură**: I (1), C (2,3,4), Î (5).
- Dintre **detalii**, soarele este adus către final în prim-plan și se va întări ideea de domn stăpânitor al cerului și al mării.
- **Expresiile frumoase**, alese îndeosebi dintre adjective și adverbe, devin **epitete** (vezi 7). Nu uităm nici expresia domn stăpânitor pentru soare.
- Finalul tabloului redă **perspectiva afectivă** a privitorului: **uimire** în fața măreției soarelui, **bucuria** oferită de vacanță și **satisfacția** pentru sănătate.

7. Noțiuni de stil – Epitetul

Observați cuvintele subliniate: „Numai lebedele albe, când plutesc încet din trestii,
Domnitoare peste ape, oaspeți liniștei acestii,
Cu aripile întinse se mai scutură și-o taie,
Când în cercuri unduioase, când în brazde de văpaie.” (M. Eminescu - *Scrisoarea IV*)

Epitetul este o însușire adăugată unui obiect sau unei acțiuni, pentru a le reda într-o lumină deosebită, așa cum se reflectă în simțirea și fantezia scriitorului. Având doar scop decorativ, adjectivele sau adverbele devin **epitete ornante** („*albe*”, „*încet*”); sugerând însușiri omenești devin **epitete personificatoare** („*domnitoare*”); attributele substantivale, preluând înțelesuri figurate, devin **epitete metaforice** („*de văpaie*”). Rar întâlnim **epitetul antitetic**, devenind **oximoron**: „*E atât de albă noaptea...*” (Ibidem)

8. Alcătuiți compunerea- tablou *Apus de soare pe Dunăre* pornind de la versurile date.

Cântec popular :

*Dunăre, Dunăre,
Drum fără pulbere ...*

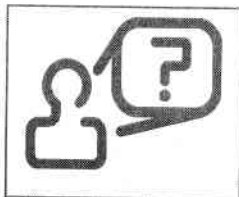

9. Ghid de alcătuire a compunerii

- Se alege *perspectiava de contemplare a peisajului*: pe malul Dunării, la un cot care să permită reflectarea soarelui în fluviu sau pe puntea unui vapor.
- **Structura**: I (2 alin.), C (3-4 alin), Î (1-2 alin.).
- Sugestii de **conținut**: *Dunărea udă șapte țări și trece prin patru capitale; Porțile-de-Fier; lacul de acumulare; cele două maluri; șlepuri, bărci; istorisiri despre Insula Ada-Kaleh și despre construirea hidrocentralei etc.*
- **Detaliu**: *Dunărea, drum fără pulbere al vapoarelor și al bărcilor.*
- **Personaje**: muncitori hidroenergeticieni, marinari, turiști, pescari.
- Combinați enunțuri **descriptive, narative** cu **dialoguri**.
- **Expresii frumoase**: „săgeți de foc sfredelind frunzișul copacilor”, „raze aurii”, „valuri mișcătoare”, „Dunăre, Dunăre, drum fără pulbere” etc.
- Ultima expresie trezește **sentimentul de admirație** al privitorului față de frumusețea fluviului, dar mai ales pentru folosirea lui ca „drum fără pulbere”, arteră de navigație ce leagă centrul Europei de Marea Neagră.

10. Alcătuiți o compunere liberă imaginativă cu titlul *Misterul nopții*.

▪ Exerciții diverse:

1. Alcătuiți compunerea-tablou cu titlul *La pădure*, pe baza observațiilor făcute în timpul unei drumeții.
2. Contemplați tabloul *Iarna la Barbizon* de Ion Andreescu, apoi alcătuiți o compunere cu titlul *Tablou de iarnă*, introducând detalii descriptive la alegere.
3. Citiți poezia *Lacul* de Mihai Eminescu, extrageți trei epitete pe care să le folosiți într-o compunere-tablou cu titlul *Lacul din marginea pădurii*.

Secțiunea I

DESCRIEREA

NIVEL 3
clasele
VII-VIII

TABLOUL (3)

1. Elemente preliminare de compoziție și stil – *Tabloul poetic*

Amintiți-vă:

- **Tabloul** este o descriere predominantă a unei *privești din natură*.
- **Tabloul literar** este realizat de către un *scriitor* și este sau face parte dintr-o *operă literară*.
- **Tabloul literar** poate fi **în proză** sau **în versuri**.

Nou:

Realizat într-o *formă poetică deosebită*, tabloul literar, fie în proză, dar mai ales în versuri, este un **tablou poetic**.

Ca orice *operă literară*, **tabloul poetic** este rodul *transfigurării realității* într-o *image artistică*.

Realitatea este *recreată* în *tabloul poetic* potrivit *sensibilității* și *fanteziei (imaginației)* autorului.

Detaliile din realitate devin *imaginar poetic*.

În realizarea *tabloului poetic*, cuvintele și expresiile *sugerează* obiectele din realitate. Cuvintele și expresiile *sunt alese* și *combinat* astfel încât limbajul să devină cât mai *frumos*. cât mai *expresiv*. bogat în *figuri de stil*.

2. Poetica genurilor și a speciilor literare - *Pastelul*

Amintiți-vă:

Operele literare sunt grupate pe **genuri literare: lirice, epice și dramatice**.

În **operele lirice** autorul transmite **direct** idei și sentimente, fără personaje și întâmplări, vocea sa fiind **vocea eului liric**.

În **operele epice** autorul transmite **indirect** idei și sentimente, printr-un **narator** care **povestește acțiunea** unor **personaje**.

În **operele dramatice** autorul transmite idei și sentimente **direct** (prin **didascalii**) și **indirect** prin **acțiunea** și **dialogul** dintre **personaje**, iar, când sunt reprezentate pe *scenă*, *se imită realitatea* prin jocul *actorilor* în fața *spectatorilor*.

Nou :

Pastelul este opera lirică în versuri în care poetul descrie un tablou al naturii și își exprimă discret sentimentele.

Elemente definitorii: **operă lirică; în versuri; descriere; tablou al naturii**.

3. Citiți textul următor:

Malul Siretului

*Aburii ușori ai nopții ca fantasme se ridică
Și plutind deasupra luncii, printre ramuri se despică.
Râul luciu se-nconvoaie sub copaci ca un balaur
Ce în raza dimineții mișcă solzii lui de aur.*

*Eu mă duc în faptul zilei, mă așez pe malu-i verde
Și privesc cum apa curge și la cotiri ea se pierde,
Cum se schimbă-n vălurele pe prundișul lunecos,
Cum adoarme la bulboace, săpând malul nisipos.*

*Când o salcie pletoasă lin pe baltă se coboară,
Când o mreană saltă-n aer după-o viespe sprintenioară,
Când sălbaticile rațe se abat din zborul lor,
Bătând apa-ntunecată de un nour trecător.*

*Și gândirea mea furată se tot duce-ncet la vale
Cu cel râu care-n veci curge, făr-a se opri din cale.
Lunca-n giuru-mi clocotește; o șopârlă de smarald
Cată țintă, lung la mine, părăsind năsipul cald.*

Vasile Alecsandri

4. Observați cu atenție textul citit:

- *Malul Siretului* de Vasile Alecsandri este un **tablou poetic**.
- Este o **operă lirică**, aparținând speciei **pastel** (vezi 2).
- **Titlul** poeziei este, de fapt, titlul tabloului poetic realizat prin transfigurarea artistică a priveliștii contemplate de poet.
- Primele versuri redau **imaginea de ansamblu**: *lunca Siretului*, învăluită de *aburii nopții* ce se risipesc în *faptul zilei*.
- **Detaliul principal** este *râul*.
- Celelalte **detalii** completează tabloul: *malul, vălurelele apei, prundișul, salcia pletoasă, mreana, rațele sălbaticе, nourul, șopârla*.
- Tabloul este redat din perspectiva **eului poetic**, marcat de începutul strofei a doua și întărit de verbul **privesc** din aceeași strofă, la care se raportează toate detaliile strofelor mediane.
- Ultima strofă dă poeziei o **perspectivă filozofică**: imaginea râului veșnic curgător este, de fapt, imaginea lumii trecătoare („*Panta rei*” = „*Totul curge*”, cum spunea filozoful antic Heraclid), idee anticipată discret și de expresia „*nour trecător*”.
- **Limbaajul poetic** este expresiv: epitete ornante („*aburii ușori*”, „*râul „luciu*”, „*malul verde*”, „*prundișul lunecos*”, „*viespe sprintenioară*”, „*apa-ntunecată*”), epitete metaforice („*solzii de balaur*”, „*șopârlă de smarald*”), comparații („*aburii nopții ca fantasme*”, „*râu ca un balaur*”).
- **Finalul** sintetizează imaginea obiectivă a tabloului prin expresia „*lunca-n giuru-mi clocotește*”, aducând în **prim-plan** imaginea „*șopârlei de smarald*”, cu viziunea subiectivă a poetului raportat la tabloul realizat.